

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Pracovné vyučovanie

1. Záhlavie

Názov predmetu	Pracovné vyučovanie
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	Tretí
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	primárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
Iné	štátna škola

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácii žiakov.

Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a spoločnosti.

3. Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Kompetencie k učeniu

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- osvojiť si poznatky a študijné návyky na základe poskytovaných možností
- vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť vo svojom učení a v iných činnostiach
- zlepšiť svoju vytrvalosť a iniciatívu
- zhodnotiť svoj pokrok
- akceptovať spätnú väzbu

2. Kompetencie riešiť problémy

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- vnímať a sledovať problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí

- premýšľať o príčinách
- navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti
- riešiť problémy a konflikty vo vzťahoch chápaným a spolupracujúcim spôsobom

3. Kompetencie komunikačné

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- vyjadriť sa ústnou formou primeranou stupňu vzdelávania
- načúvať určitý čas, náležite reagovať a vyjadriť svoj názor
- uplatniť ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
- objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov

4. Kompetencie sociálne a interpersonálne

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- vytvoriť si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje jeho sebadôveru a sebarozvoj
- uvedomiť si vlastné potreby a aktívne využiť svoje možnosti
- chrániť si svoje fyzické a duševné zdravie

5. Kompetencie občianske

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- kontrolovať vlastné konanie
- odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov

6. Kompetencie pracovné

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- pripraviť si vhodné pracovné prostredie
- pristúpiť zodpovedne k zvereným úlohám
- poznať profesijné možnosti

7. Kompetencie kultúrno-estetické

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- uvedomiť si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote
- ceniť si a rešpektovať kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- rešpektovať vkus iných ľudí
- vyjadriť primerane veku svoj názor a vkusný postoj
- poznať základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka
- poznať základné pravidlá spoločenského kontaktu

- správať sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
1. Človek a práca	rozhovor, vysvetlenie učiva, vyhľadávanie informácií diskusia	exkurzia v podniku, pozorovanie práce a dodržiavania bezpečnostných predpisov	tvorba pojmovej mapy
2. Tvorivé využitie technických materiálov	rozhovor, vysvetlenie učiva, praktické činnosti, experiment, porovnávanie, triedenie, práca s encyklopédiou, zápis, porovnávanie údajov	strihanie, lepenie ,trhanie, skladanie balenie, vyšívanie tvorba výrobku podľa strihu, skúmanie vlastnosti drevín, kombinovanie drevín, oddeľovanie, spájanie maľovanie skúmanie drevených predmetov v triede, skúmanie drevín v okolí, poškodené dreveniny	samostatná práca, manipulačné činnosti, skupinová práca, didaktická hra, tvorba pojmovej mapy
3. Základy konštruovania	rozhovor, praktické činnosti, diskusia , vysvetľovanie	práca so stavebnicou, využitie odpadových materiálov, pozorovanie bezpečnosti a dodržiavania pravidiel v doprave doprava, správne vybavenie a údržba bicykla	samostatná práca, manipulačné činnosti, skupinová práca

4. Stravovanie a príprava jedál a) technika v kuchyni – význam b) základné bezpečnostné pravidlá v kuchyni pre deti c) výber, nákup a skladovanie potravín	rozhovor, výklad učiteľa, práca s encyklopédiou	porovnávanie obalov potravín, porovnávanie identifikačných údajov pre spotrebiteľa	samostatná práca, práca vo dvojiciach, prezentácia pripravených jedál
5. Ľudové tradície a remeslá a) skúmanie vlastnej kultúry b) tradície spojené s vianočnými a veľkonočnými sviatkami c) spoznávanie ľudových remesiel	rozhovor, výklad učiteľa, práca s encyklopédiou	demonštračné ukážky, porovnávanie, triedenie	skupinová práca, práca vo dvojiciach, tvorba projektu, prezentácia výrobkov

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Glover, D. : Z čoho sa robia veci. IKAR, a.s. Bratislava 2003 - Ganeriová, A. Oxlade, Ch.: Encyklopédia pre školákov. IKAR, a.s. Bratislava 2005 - Detská encyklopédia do vrecka. Ottovo Nakladatelství s.r.o., Praha 2000 - Otázky a odpovede pre deti - Čo je to? VIKTORIA PRINT, spol s.r.o. Bratislava	CD prehrávač, Diaprojektor, Videoprehrávač DVD	demonštračné obrázky, rôzne druhy papiera, rôzne druhy textilu, rôzne druhy drevín, nožnice, ihly nite, látka na vyšívanie, gombíky, pomôcky na stolovanie, obaly z rôznych druhov potravín, suroviny na prípravu určeného jedla, ukážky tvorby ľudových remesiel, papier, lepidlo, nožnice, textil, kartón, hlina, sadra, ...	

7. Hodnotenie a klasifikácia predmetu

Hodnotenie výchov na prvom stupni má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície, vynaložené úsilie...

Nehodnotíme len výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka k činnostiam z hľadiska tvorivosti, uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov, otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, cieľavedomosť, snahu, spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, jeho záujem o sebavyjadrovanie. Snažíme sa hodnotiť pozitívne, zlá známka by mohla dieťa demotivovať, potlačiť jeho túžbu o sebavyjadrenie.

Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov. Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje obraz o rozvrstvení škály kvality prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len (alebo v prvom rade) výsledok činnosti (vytvorený artefakt), ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Formy hodnotenia

Ťažiskovou formou hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, v ktorom učiteľ žiakovi poskytne citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti (viď kritériá hodnotenia). Vo vzájomnej komunikácii má žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Túto formu odporúčame príležitostne kombinovať aj so sebahodnotením žiaka. Nevyhnutnou formou hodnotenia je aj škálovanie formou známok, porovnateľné so známkovaním, aké sa používa v iných predmetoch vyučovaných na škole. Nie je nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby poskytl žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji. Odporúčame však, aby žiak bol hodnotený z úloh v rámci rozličných metodických radov, aby bola vyváženosť výkonu žiaka, nakoľko môžu byť rozdiely vzhľadom na rôznorodosť záujmov a schopností žiakov.

Kritériá hodnotenia

Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi poskytujú štruktúru analýzy jednotlivých hľadísk uplatniteľných na činnosť žiaka v rámci výchovy. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale učiteľ zvažuje všetky nižšie vymenované kritériá.

Kritériá hodnotenia sú vypracované v súlade s ročníkovými kompetenciami a je potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie a ich postupné dosahovanie na zreteli. Učiteľ u žiaka hodnotí primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy

- otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení
- cieľavedomosť riešení
- záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok
- schopnosť spolupracovať
- schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi)
- formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka)
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie
- mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy, schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky)

c) priebeh získavania vedomostí:

- znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami
- pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho
- znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu

Hodnotenie :

1 – Výborný

Žiak je iniciatívny a tvorivý, schopný uplatniť vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom, vie vyjadriť veku primerané postoje, ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov na vynikajúcej úrovni. Žiak dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky z činnosti a ich výsledky, preukazuje vedomosti z danej oblasti primerane edukačným úlohám v danom ročníku, dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a výkonom iných.

2 – Chváľitebný

Žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, vie vyjadriť veku primerané postoje, s pomocou učiteľa ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov, na základe podnetných otázok dokáže vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity. Snaží sa chyby a nedostatky odstrániť.

3 – Dobrý

Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne alebo na nízkej úrovni, slabo prejavuje záujem a toleranciu, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s veľkými ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity nevie vyjadriť. Nedostatky vo svojej práci nedokáže opraviť alebo odstrániť ani s pomocou učiteľa.

4 – Dostatočný

Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky. Pohybový prejav je málo estetický s chybami. Vážne nedostatky vie s pomocou učiteľa opraviť.

5 – Nedostatočný

Žiak nespĺňa kritéria, nemá záujem o pohybové aktivity, neguje vyučovací proces. Neodporúčame požívať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa učiteľ riadi odporúčaniami CPPPAP.

Žiak, ktorý z dôvodu zdravotného znevýhodnenia postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, je hodnotený podľa individuálnych kritérií, čo má potom uvedené v doložke na vysvedčení.

Hodnotenia žiakov počas dištančného vzdelávania

Hodnotenie žiakov počas dištančného vyučovania sa podriadiť vždy konkrétnemu usmerneniu na hodnotenie žiakov základných škôl v čase mimoriadnej situácie spôsobenej prerušením vyučovania v školách vydaným ministerstvom školstva a zároveň posúdeniu a zváženiu všetkých okolností členmi MZ prírodovedných predmetov.

MZ prírodovedných predmetov v rámci možností v danej situácii zabezpečí, aby žiaci mali možnosť dosiahnuť postačujúce portfólio podkladov na hodnotenie. Rozsah portfólia si určí učiteľ v každej triede zvlášť s prihliadnutím na individuálne možnosti jednotlivých žiakov a priebežne o ňom žiakov informuje prostredníctvom EduPage. Do portfólia sa zahrňa najmä vypracovanie zadaných domácich úloh a odoslanie na kontrolu v určenom termíne, práca na projektoch, aktívna účasť na online hodinách. Ak budú vytvorené podmienky na dosiahnutie tohto cieľa, žiaci budú hodnotení známami v súlade s kritériami uvedeného hodnotenia.

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia (dve hodnotiace obdobia) v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka budeme pri ich hodnotení a klasifikácii postupovať podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy.

8. Učebné osnovy

Oblasť: Človek a svet práce

Predmet: Pracovné vyučovanie

Počet hodín v ročníku: 33

Tematický celok	Výkonový štandard – žiak vie	Obsahový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Človek a práca	Zdôvodniť význam práce pre človeka. Vysvetliť význam učenia sa k príprave na budúce povolanie. Informovať o rôznych povolaniach z okolia, v ktorom žijú. Uviesť klady a zápory vplyvu techniky na prácu človeka. Diskutovať o poznatkoch získaných na exkurzii.	Učenie, povolanie, práca, význam učenia sa k príprave na budúce povolanie, BOZP, hygiena, pracovný a organizačný poriadok, výrobné zariadenie.	6	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
Tvorivé využitie technických materiálov	Zhotoviť výrobok z odpadového prírodného alebo technického materiálu, zdôvodniť využitie odpadových materiálov. Vyhodnotiť druhy odpadu z domácnosti, uviesť možnosti druhotného využitia odpadového materiálu, preskúmať vlastnosti odpadových materiálov.	Odpadový prírodný a technický materiál, vlastnosti a druhotné využitie odpadového materiálu, triedenie odpadu, pokus na rozložiteľnosť drobných materiálov. Výrobky: z téglikov, zo	7	Osobnostný a sociálny rozvoj Environmentálna výchova Ochrana života a zdravia Tvorba projektu a prezentačných zručností

	<p>Preskúmať vlastnosti papiera, zhodnotiť využitie papiera v praxi. Zhotoviť výrobok z papiera a kartónu šiť základné stehy, preskúmať vlastnosti textilných materiálov, zhotoviť výrobok z textilu.</p>	<p>škatuliek, z drôtu, a pod., papier a kartón, vlastnosti a použitie, základné suroviny na výrobu papiera, strihanie, trhanie, skladanie, lepenie, priestorové a kruhové vystrihovačky, origami, obaly na knihy a darčeky, koláž z kartónu, textil, vlastnosti textilu (podľa udržiavania tepla, krčivosti, väzby).</p>		
Základy konštruovania	<p>Zhotoviť modely dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení. Vysvetliť úlohu dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení. Diskutovať o bezpečnosti v doprave a na stavbe. Určiť základné časti bicykla, urobiť elementárnu údržbu bicykla.</p>	<p>Technika v doprave, preprava tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov, dopravné prostriedky v okolí, bezpečnosť v doprave. Výrobky: dopravné objekty zo stavebníc alebo z odpadových materiálov (autá, lode, lietadlá, žeriavy). Bicykel, pravidlá a bezpečnosť jazdy na bicykli, správne vybavenie bicykla, kontrola bicykla pred jazdou, údržba bicykla bezpečná mobilita. Výrobky: leporelo na tému - jazdíme bezpečne na bicykli.</p>	7	<p>Tvorba projektu a prezentačných zručností Ochrana života a zdravia Osobnostný a sociálny rozvoj</p>

Stravovanie a príprava pokrmov	<p>Zdôvodniť správne rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov. Vysvetliť bezpečné používanie kuchynského náradia a spotrebičov, prezentovať pravidlá zaobchádzania s horúcimi predmetmi.</p> <p>Vysvetliť pravidlá hygieny v kuchyni. Simulovať nákup potravín, odhadnúť cenu plánovaného nákupu.</p> <p>Zdôvodniť význam správneho skladovania potravín, vytvoriť tabuľku s údajmi o dĺžke skladovania potravín.</p> <p>Pripraviť jednoduchý pokrm. Prezentovať zásady správneho stolovania, upraviť stôl pred stolovaním.</p>	<p>Kuchyňa - jej hlavné časti a ich rozloženie, náradie, spotrebiče v kuchyni a ich význam.</p> <p>Základné bezpečnostné a hygienické pravidlá.</p> <p>Nákup potravín, cenová kalkulácia nákupu, (ne)výhody nákupu na trhoviskách a v supermarketoch.</p> <p>Obalové materiály, identifikačné údaje pre spotrebiteľa, skladovanie potravín (miesto skladovania, dĺžka skladovania, záručná doba potravín).</p> <p>Jednoduché pokrmy (nátierky, zeleninové alebo ovocné šaláty a pod.), stolovanie, pravidlá stolovania.</p>	<p>7</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Ochrana života a zdravia</p> <p>Environmentálna výchova</p> <p>Tvorba projektu a prezentačných zručností</p>
Ľudové tradície a remeslá	<p>Opísať tradície a remeslá v regiónoch. Vymenovať regionálne ľudové remeslá. Zhotoviť jednoduché výrobky súvisiace s ľudovými tradíciami.</p>	<p>Technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi.</p> <p>Pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania.</p>	<p>6</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Tvorba projektu a prezentačných zručností</p>

Aktualizovala: Mgr. Oľga Cengelová, september 2022